

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 111/2023**

Het Hof vernietigt, wegens schending van het beroepsgeheim van advocaten, aspecten van het Vlaamse decreet dat een meldingsplicht invoert met betrekking tot agressieve fiscale constructies

Het decreet van het Vlaamse Gewest van 26 juni 2020 voert, ter omzetting van een Europese richtlijn, een verplichting in voor intermediairs om agressieve grensoverschrijdende fiscale constructies te melden aan de bevoegde autoriteit. Tegen dat decreet worden twee beroepen tot vernietiging ingesteld.

Het Hof vernietigt de bepalingen van dat decreet 1) in zoverre het een advocaat-intermediair belet om zich te beroepen op het beroepsgeheim wat betreft de verplichting tot periodieke melding van marktklare constructies en 2) in zoverre het een advocaat-intermediair verplicht om een andere intermediair die niet zijn cliënt is, te informeren. Het Hof verwerpt daarentegen de kritiek tegen de mogelijkheid voor de belastingplichtige om de advocaat-intermediair toe te staan om de meldingsplicht te vervullen. Ten slotte houdt het Hof de uitspraak aan over de andere bezwaren tegen het decreet van 26 juni 2020 in afwachting van het antwoord van het Hof van Justitie op verschillende prejudiciële vragen die het in een eerder arrest heeft gesteld.

1. Context van de zaak

Het decreet van het Vlaamse Gewest van 26 juni 2020 zet de richtlijn (EU) 2018/822 van de Raad van 25 mei 2018 om. Die richtlijn voert een verplichting in om agressieve grensoverschrijdende fiscale constructies te melden aan de bevoegde autoriteit. De meldingsplicht rust op de intermediairs die betrokken zijn bij de implementatie van dergelijke constructies of, wanneer er geen intermediairs zijn, op de belastingplichtige. Het decreet van 26 juni 2020 regelt onder meer de manier waarop de meldingsplicht zich verhoudt tot het beroepsgeheim van bepaalde intermediairs: een intermediair die gebonden is aan het beroepsgeheim is enkel vrijgesteld van de meldingsplicht indien hij een andere betrokken intermediair of, bij gebreke daarvan, de belastingplichtige, op de hoogte brengt van het feit dat hij niet aan de meldingsplicht kan voldoen. De belastingplichtige kan de intermediair schriftelijk toestemming verlenen om alsnog aan de meldingsplicht te voldoen. Het beroepsgeheim kan echter niet worden ingeroepen met betrekking tot zgn. « marktklare constructies ». De niet-naleving van die verplichtingen wordt bestraft met een administratieve geldboete die kan oplopen tot 100 000 euro.

De Orde van Vlaamse Balies enerzijds en de Belgian Association of Tax Lawyers en twee fiscale advocaten anderzijds stellen elk een beroep tot vernietiging in tegen het decreet. Bij zijn arrest [nr. 167/2020](#) van 17 december 2020 heeft het Hof het decreet gedeeltelijk geschorst en heeft het een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (zie hieronder, punt 2.2).

Dezelfde richtlijn werd ook omgezet in een federale wet, een Waals decreet, een ordonnantie van het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest en een decreet van de Franse Gemeenschap, waartegen eveneens beroepen tot vernietiging werden ingesteld. Het arrest met betrekking tot de federale wet werd uitgesproken op [15 september 2022](#). Het Hof moet zich nog uitspreken over de andere zaken.

2. Onderzoek door het Hof

De verzoekende partijen voeren verschillende kritieken aan.

2.1. Wat betreft de meldingsplicht voor marktklare constructies (B.4.1 – B.9.8)

De verzoekende partijen voeren de schending aan van het recht op eerbiediging van het privéleven (artikel 22 van de Grondwet, artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 7 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) en van het recht op een eerlijk proces (artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie). Zij bekritisieren het feit dat het bestreden decreet uitsluit dat een advocaat die optreedt als intermediair zijn beroepsgeheim inroept om te worden vrijgesteld van de meldingsplicht met betrekking tot marktklare constructies.

Het beroepsgeheim van de advocaat is een essentieel bestanddeel van het recht op eerbiediging van het privéleven en van het recht op een eerlijk proces. Het loutere feit een beroep te hebben gedaan op een advocaat, valt onder de bescherming van het beroepsgeheim. Hetzelfde geldt voor de identiteit van de cliënten van een advocaat.

Ten aanzien van de marktklare constructies geldt voor intermediairs een dubbele meldingsplicht. Op het moment dat zij voor het eerst ter beschikking worden gesteld moeten die constructies individueel worden gemeld. Daarnaast moeten de intermediairs om de drie maanden een periodiek verslag opstellen met een overzicht van de nieuwe meldingsplichtige inlichtingen die ten aanzien van de marktklare constructies beschikbaar zijn geworden. Die periodieke melding slaat onder meer op de identificatiegegevens van de intermediairs en van relevante belastingplichtigen en de datum waarop de eerste stap voor de implementatie van de meldingsplichtige grensoverschrijdende constructie is of zal worden ondernomen.

Het Hof leidt uit de parlementaire voorbereiding van het decreet van 26 juni 2020 af dat een advocaat die optreedt als intermediair zich enkel aan de meldingsplicht kan onttrekken voor activiteiten die vallen onder zijn specifieke opdracht van verdediging of vertegenwoordiging in rechte en verlening van juridisch advies. Hieruit volgt volgens het Hof dat de inlichtingen die moeten worden meegedeeld bij de initiële individuele melding, niet gedekt zullen zijn door het beroepsgeheim. Anders is het voor de periodieke meldingsplicht, waarbij het niet uitgesloten is dat zij betrekking heeft op activiteiten die onder het beroepsgeheim vallen. Het Hof oordeelt dat de absolute opheffing van het beroepsgeheim ten aanzien van de periodieke verslagen verder gaat dan nodig. De intermediair die vanwege het beroepsgeheim zelf niet zou kunnen voldoen aan de meldingsplicht, kan de belastingplichtige immers bijstaan bij het voldoen aan de meldingsplicht die in dat geval op hem rust. Het eerste middel is in die mate gegrond.

2.2. De verplichting voor de advocaat-intermediair die zich op het beroepsgeheim beroept om de andere intermediairs in te lichten (B.11.1 – B.13.2)

De verzoekende partijen bekritisieren de verplichting voor de advocaat-intermediair die zijn beroepsgeheim inroept, om de andere intermediairs schriftelijk en gemotiveerd ervan op de hoogte te brengen dat hij niet aan zijn meldingsplicht kan voldoen. Die vereiste schendt volgens hen het beroepsgeheim.

De informatie die ten aanzien van de autoriteit wordt beschermd door het beroepsgeheim, is dit eveneens ten aanzien van andere actoren, zoals bijvoorbeeld andere betrokken intermediairs.

Indien de cliënt van de advocaat een andere intermediair is, belet het beroepsgeheim niet dat de advocaat zijn cliënt wijst op zijn meldingsplicht. Indien de cliënt van de advocaat de belastingplichtige is en er andere intermediairs betrokken zijn, kan het beroepsgeheim van de advocaat hem verhinderen om een andere intermediair op de hoogte te brengen van het feit dat hij niet zal voldoen aan de meldingsplicht.

Omdat de verplichting om de andere intermediairs op de hoogte te brengen voortvloeit uit de richtlijn, heeft het Hof daarover in zijn arrest nr. 167/2020 een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie. Bij zijn arrest van [8 december 2022](#) heeft het Hof van Justitie geantwoord dat die richtlijn strijdig is met het recht op eerbiediging van het privéleven, voor zover zij een advocaat-intermediair die zijn beroepsgeheim inroept, verplicht om iedere andere intermediair die niet zijn cliënt is in kennis te stellen van zijn meldingsverplichtingen. Als gevolg daarvan is ook het decreet van 26 juni 2020 strijdig met het recht op eerbiediging van het privéleven.

2.3. De mogelijkheid voor de belastingplichtige om de advocaat-intermediair toe te staan om de meldingsplicht te vervullen (B.15.1 – B.15.4)

De verzoekende partijen bekritisieren de mogelijkheid voor de belastingplichtige, die de cliënt is van de advocaat-intermediair, om aan deze laatste toestemming te geven om te voldoen aan de meldingsplicht. Hierdoor zou het voor de belastingplichtige mogelijk worden de advocaat te verplichten zijn beroepsgeheim te schenden.

Het Hof leidt uit de parlementaire voorbereiding van de federale omzettingwet af dat de advocaat niet verplicht is om ondanks de toelating van zijn cliënt de meldingsplicht te vervullen: hij kan alsnog weigeren, of de melding voorleggen aan de tuchtoverheid van zijn beroepsorganisatie. De kritiek van de verzoekende partij is bijgevolg niet gegrond.

2.4. Overige grieven

De verzoekende partijen voeren ook nog andere grieven aan. Zo zijn zij van mening dat de begrippen « marktklare constructie » en « intermediair » te vaag zijn. Voorts bekritisieren zij het feit dat de meldingsplicht niet alleen geldt voor de vennootschapsbelasting, maar ook voor andere directe en indirecte belastingen, zoals bijvoorbeeld de registratierechten. Tevens klagen zij aan dat de meldingsplicht gebaseerd is op vermoedens van agressieve fiscale planning die niet op redelijkerwijze af te leiden zijn uit de in de richtlijn opgenomen kenmerken. Ten slotte klagen zij aan dat de aanvang en het einde van de termijn voor het vervullen van de meldingsplicht onvoldoende duidelijk zijn gedefinieerd.

Over al die aspecten heeft het Hof in zijn arrest nr. 103/2022 met betrekking tot de federale omzettingwet prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie. Het Hof beslist dan ook om zijn uitspraak ten gronde over die aspecten aan te houden in afwachting van de antwoorden van het Hof van Justitie.

3. Besluit

Het Hof vernietigt 1) de onmogelijkheid voor een advocaat-intermediair om zich te beroepen op het beroepsgeheim wat betreft de verplichting tot periodieke melding van marktklare constructies en 2) de verplichting voor een advocaat-intermediair om een andere intermediair die niet zijn cliënt is te informeren. Het Hof houdt de uitspraak aan over de grieven die zijn vermeld in 2.4. Het Hof verwerpt de beroepen voor het overige.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtscollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21

Volg het Hof via Twitter [@ConstCourtBE](#)